Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

18 ДЕКАБРЬ, ЖУМА № 245 (496). 1992 йил.

Сотувда эркин нархда.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПОЙТАХТИ НУКУС ШАҲРИ 60 ЁШДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ НУКУС ШАҲРИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида эришган муваффақиятлари, намунали ободончилик ишлари ҳамда ташкил этилганига 60 йил тўлиши муносабати билан Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус шаҳри Ўзбекистон Республикасининг **Фахрий ёрлиғи** билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри,
1992 йил 12 декабрь.

Нукуснинг 60 йиллигига бағишланган мақолалар билан 3-бетда танишасиз.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

НУКУС ШАҲРИ ТАШКИЛОТЛАРИ, КОРХОНАЛАРИНИНГ БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги хизматлари ҳамда жамоат турмушидаги фаол иштироки учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ШОИРИ»

ЮСУПОВ Иброҳим — шоир, Қорақалпоғистон Республикаси маданият жамғармасининг раиси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

ВАПОЕВ Отажон — «Ккресагрострой» бирлашмаси 1-трестининг 307-хўжаликлараро кўчма механизациялашган колоннаси комплекс бригадасининг бошлиғи, Тўрткўл райони.

СУЮНОВ Жолдасбой Суюнович — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши раисининг ўринбосари.

ТУРЕЖОНОВ Алихон — «Ўзшаҳарқурилиш» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Нукус уйсозлик комбинати ишлаб чиқариш корхонасининг бошлиғи.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

НУРСЕЙТОВ Сапаринёз — Нукус полиграфия комбинати босмахона цехининг матбаачиси

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН

АКИМБОЕВА Клара — шаҳар болалар шифохонасининг бош шифокори

БОБОЖОНОВ Йўлдош — Н. К. Крупская номли 25-мактаб ўқитувчиси

ЕСТЕКОВ Саидбой Нурмонович — Нукус шаҳар телефон тармоғининг етакчи муҳандиси

ЖОЛДАСБОЕВ Кенесбой — Нукус шаҳар телефон тармоғининг кавшарловчи кабелчиси

КОЖАСОВ Турдибой Сейтбоевич — Бердах номли давлат музикали театрининг бош балетмейстри

ЛЮБИМОВ Николай Владимирович — Қорақалпоғистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш комитети раисининг ўринбосари

МАТСАПАЕВ Холмурот Оллоёрович — Хужайли районидаги Ойбек номли жамоа хўжалиги 1-агроучасткасининг бошлиғи

ОТЕЕВ Абатбой Қалбоевич — Нукус район марказий касалхонасининг бош шифокори

ОҚНАЗАРОВ Ҳилол — Нукус мебель-ижара корхонаси йиғув цехининг бригадири

ТАЖЕНОВА Дамегул — Нукус тикувчилик-трикотаж фабрикаси ишлаб чиқариш участкасининг устаси

ХАННАНОВ Фарид Валиевич — Нукус шаҳар газлаштириш бошқармаси авария-диспетчерлик хизматининг катта устаси

ХОЖАМЕТОВ Турдимурот — Уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигига қарашли Нукус шаҳар «Автодормехбаза»сининг махсус автомашина ҳайдовчиси

ШОМУРОТОВ Яхшим — Чимбойдаги 40-автокорхона ҳайдовчиси

ЮСУПОВА Бибиоим Оллоназаровна — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши раисининг ўринбосари

ҚУТЛИМУРОТОВ Палмурот — Нукус шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли 21-ўрта мактаб директорининг ўринбосари

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри,
1992 йил 12 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, илм-фанни ривожлантиришдаги ва юқори малакали мутахассислар тайёрлашдаги хизматлари, жамоат турмушида фаол қатнашганлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ МАОРИФИ ХОДИМИ»

Абдулраззоқов Эркин Мажидович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг профессори

ЖАМОЛОВ Салоҳиддин — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

КОРАБЕЛЬНИКОВ Ростислав Васильевич — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг проректори

МАВЛЯВИЕВ МАРС Рауфович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти сиртқи факультетининг декани

МАРДОНОВ Ботиржон — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

МАЪРУПОВ Маҳсум — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг профессори

МИНАВВАРОВ Абдурашид Қаҳҳорович — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

НУЪМОНОВ Турсунбой — Наманган давлат университетининг доценти

РАҲИМОВ Абдулла — Наманган давлат университетининг проректори

ЮНУСОВ Латиф — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

(Давоми 2-бетда).

КЕЧА ИСЛОМ КАРИМОВ БОШЧИЛИГИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МИСР АРАБ РЕСПУБЛИКАСИДАН ҚАЙТИБ КЕЛДИ

ҚУЙИДА ШУ ТАШРИФ ҲАҚИДА ХАБАРЛАР БЕРИЛМОҚДА

БУЮК ИПАК ЙЎЛИ ТИКЛАНАДИ

Ахборот маҳкамалари тарқатган хабарларга қараганда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошлиқ Ўзбекистон давлат делегациясининг Миср Араб Республикаси Президенти Муҳаммад Ҳусний Муборак билан 15 декабрь куни кечга яқин бошланган музокараларининг биринчи даврасида Яқин Шарқдаги ва Ўрта Осиёдаги вазият, Араб-Исроил музокаралари собиқ Югославия ва Сомалида аҳвол, шунингдек, Миср билан Ўзбекистон муносабатларига оид муҳим масалалар муҳокама этилди.

15 декабрь куни кечқурун Миср Араб Республикасининг Президенти Муҳаммад Ҳусний Муборак мамлакатимиз президенти шарафига зиёфат берди. Зиёфат чоғида Миср Араб Республикаси давлат ва ҳукумат муасссалари ходимлари, сиёсий арбоблар, ишбилармонлар ва олимлар, шунингдек, чет эл ваколатхоналари ходимлари ҳозир бўлдилар. Меҳмонлар ҳузурида нутқ сўзлаган Муҳаммад Ҳусний Муборак Ўзбекистон раҳбарини қадимий Мисрга келиши билан қутлади ва икки мамлакат ўртасидаги тарихий алоқалар халқларимиз маънавий қадриятларининг муштараклиги ва ўлкаларимизнинг башарият тарихига қўшган ҳиссаларининг умумийлиги билан белгиланади, деди.

Ҳозирги вақтда, дея сўзини давом эттирди Президент, икки давлат ҳам бир-бирининг ички ишларига аралашмаган ҳолда тинчлик, тараққиёт ва янгиланиш йўлидан бормоқда.

Ислом тараққиёт, адолатпарварлик ва муросасозлик динидир, деб таърифлаган мамлакат раҳбари икки давлат ҳам ақидапарастлик ва баттолликни қатъият билан рад этади, чунки, бундай салбий ҳодисалар халқларимиз табиатига ва ислом таълимотининг рукнларига зиддир, деди.

Ислом Каримов жавоб нутқи сўзларкан, мустақилликка эришган Ўзбекистон бир йил давомида ўн йилга татигулик шарафли йўлни босиб ўтди, деди. Ҳозир Ўзбекистонни жаҳоннинг 129 давлати тан олди, 60 мамлакат билан элчихона даражасида дипломатия алоқалари ўрнатилди. «Камина умидворманки, деди давлат бошлиғи, яқин кунлар ичида Миср элчисини ҳам азиз меҳмон сифатида кутиб олгаймиз».

«Ўзининг тарихий қадриятларига таянган Ўзбекистон демократия йўлини танлади ва бозор иқтисодиётини тиклашга киришди. Ташқи сиёсат соҳасида эса бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслик ва можароларни тинч йўл билан ҳал этишдек синашта тамойилларга суянамиз. Ўзбекистон ўз теварагида, Яқин Шарқ минтақасида ва бутун дунёда тинчлик ва барқарорлик сақланиши учун қўлидан келган ҳамма ишни қилажак», деб ишонч билан сўзлади давлат бошлиғи.

Ислом Каримов Ўзбекистоннинг Миср билан турли шартномалар имзолашга тайёр эканини маълум қилди. Эртага имзоланажак муҳим тарихий ҳужжатлар, деди Президент, икки давлат ва икки халқнинг галдаги яқинлашувига хизмат қилади. «Биз бор кучимиз ва иродамизни ишга солиб тиклашга ҳаракат қилаётган қадимий ипак йўли Африка, Европа ва Осиё қитъаларидаги давлатлар ўртасидаги олис масофани яқинлаштирувчи ва боғлаб тургувчи кўприк бўлиб қолади», деб ишонч билдирди давлат бошлиғи.

16 декабрь куни Миср Араб Республикаси Ташқи ишлар Вазири Миср билан Ўзбекистон элчихона даражасида дипломатия алоқалари ўрнатишга тайёр, деб айтди.

(ЎзА).

МУҲИМ ҲУЖЖАТЛАР ИМЗОЛАНДИ

16 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Миср Араб Республикаси Президенти Муҳаммад Ҳусний Муборак «Миср билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги шартномага» имзо чекдилар.

Шу куни, деб хабар қилади «Савтул Араб» радиоси, икки мамлакат ўртасида иқтисодий ва илмий-амалий ҳамкорлик тўғрисидаги битим, сармоя қўйишни биргаликда муҳофаза қилиш ва рағбатлантириш тўғрисидаги битим, Миср ва Ўзбекистон оралиғида ҳаво қатновини ривожлантириш тўғрисидаги битим имзоланди.

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга машҳур «Ал-Азҳар» дорилфунунининг фахрий доктори унвонини топшириш тантаналари бўлди. Маълумки, бу дорилфунун мусулмон дунёсининг кўпчилик тан олган илоҳиётшунослик маркази саналади.

Ушбу юксак мукофот «Ал-Азҳар» дорилфунуни руҳоний ҳайъатининг қарорига биноан мамлакатимиз Президентига «Исломни муҳофаза қилиш ва мусулмон олий ўқув юртлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашдаги хизматлари учун» топширилди.

* * *

Президент Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси делегацияси 17 декабрь куни кечқурун Тошкентга қайтиб келди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ҲОКИМИЯТНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИДОРАЛАРИНИ ҚЎРИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Давлат ҳокимиятининг конституциявий асослари бузилмаслигига асосланиб ҳамда халқ қонуний тарзда сайлаб қўйган ҳокимият идораларига қарши қаратилган фаолиятга йўл қўйиб бўлмайди деб ҳисоблаб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида, Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясида ҳамда улар асосида қабул қилинган қонунларда белгилаб берилган ҳокимият конституциявий идораларининг ваколатларини ўзлаштиришга ҳеч ким ҳақли эмас. Ҳокимият конституциявий идораларининг фаолиятини тўхтатиб туриш ёки тугатиш ёҳуд Ўзбекистон Республикаси Конституциясида ва Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясида кўзда тутилган тартибдан фарқли ўлароқ тарзда ҳокимият тузилмаларини тузиш Конституцияга хилоф ҳисобланади ҳамда қонунга биноан жавобгарликка тортишга сабаб бўлади. Ҳокимият конституциявий идораларининг ваколатларини ўзлаштириб олган идоралар Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, халқ депутатлари вилоят, Тошкент шаҳар Кенгашлари томонидан тарқатиб юборилиши лозим.

II. Ҳокимиятнинг конституциявий идораларини қўриқлашни кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг 1959 йил 21 майдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1959 йил, 6, 2-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилсин:

1. 60-моддада:

номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин: «Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришга ёки Ўзбекистон Республикасининг ҳудудий яхлитлигини зўрлик билан бузишга даъват этиш»;

биринчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришга ёки ҳокимиятни қўлга олишга ёҳуд ҳокимиятнинг қонуний тарзда сайлаб қўйилган ёки тайинланган вакилларини ҳокимиятдан четлатишга ёинки Ўзбекистон Республикасининг ҳудудий яхлитлигини зўрлик билан бузишга ошкора даъват қилиш, шунингдек бундай мазмундаги материалларни тарқатиш, —

уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма ҳиссасигача бўлган миқдорида жарима солиш билан жазоланади»;

иккинчи қисмнинг жазо белгиланган бандидаги «йигирма минг сўмгача» деган сўзлар «энг кам ойлик иш ҳақининг эллик ҳиссасигача бўлган миқдорида» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. 63-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«63-модда. Ҳокимият конституциявий идораларининг фаолият кўрсатишига тўсқинлик қилиш».

Ҳокимият конституциявий идораларининг қонуний фаолиятига тўсқинлик қилишга ёки уларни Конституцияда кўзда тутилмаган мувозий ҳокимият таркиблари билан алмаштиришга қаратилган зўравонлик ҳаракатлари, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Конституциясида, Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясида назарда тутилмаган тартибда тузилган ҳокимият тузилмаларини тарқатиб юбориш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши,

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши котибиятида

ОСОЙИШТАЛИК—ОЛИЙ НЕЪМАТ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида Тожикистон Республикаси Олий Кенгашининг Мурожаатномаси кўриб чиқилиб, қардош республикага ёрдам бериш тўғрисида деярли якдиллик билан қарор қабул қилинди. Республикамизнинг меҳнат жамоаларидан, фахрийлар, байналмилалчи жангчилар, танқли олимлар ва ишчи-хизматчилардан келаётган юзлаб хат ва мурожаатлар ана шундай қарор қабул қилинишига олиб келди.

Бу мактубларда Ўзбекистон аҳолиси Республикамиз Президенти И. Каримов раҳбарлигида амалга оширилаётган ички ва ташқи сиёсатни қўллаб-қувватлаётганлигини таъкидлайдилар ва қўшни Тожикистонда аввалгидек тинч ҳаёт қарор топишига эришиш зарурлигини дард ва алам билан маълум қиладилар.

«Қўшни Тожикистонда бўлаётган қонли воқеалар бизни ташвишга солмоқда. Бундай уруш ҳеч бир халққа яхшилик келтирмаганлигини айтиш билан бирга шуни ҳам таъкидлаш керакки, мустақил ҳаётга эндигина қадам қўяётган Ўзбекистонимизда тинчлик ва тотувликни таъминлаш учун ҳаммамиз масъулдирмиз», — деб ёзадилар Ҳаққулобод шаҳридан Афғонистонда хизмат қилиб қайтган байналмилалчи ва заҳирадаги жангчилар Кенгашининг аъзолари.

Яна бир мактубда Норин туманининг уруш ва меҳнат фахрийлари ўз ташвишларини шундай деб баён қиладилар: «Биз барча Ўзбекистон Республикаси халқлари қатори қўшни Тожикистонда бўлаётган воқеалардан, бегуноҳ одамларнинг қони тўкилаётганидан ғоятда ташвишдамиз. Яратганга минг шукрлар бўлсинки республикамиз раҳбарияти ички ва ташқи сиёсатни тўғри олиб бораётгани туфайли Ўзбекистонда яшаётган барча халқлар тинч ва осойишта ҳаёт кечирмоқдалар».

Тўрткўл масжиди имом хотиби Нурулло хожи, Турон масжиди имоми Рустам хожи ва яна бир қатор уламолар сессия номига йўллаган хатларида шундай деб ёзади: «Республикамизда ҳукм суриб турган осойишталик, тинчлик учун аввало юртимиз бошлиғи Президентимиз И. Каримовга чуқур миннатдорчилигимизни билдирамиз. Тожикистондаги воқеалар ҳаммамиз учун сабоқ бўлмоғи лозимлигини эслатиш билан бирга халқимизни бир нарсадан огоҳ этишни ҳам қарз ҳам фарз деб ҳисоблаймиз: бугун улуғ дин ёки бошқа ҳар қандай ниқоб остида мансаб, амал учун болачақаларимизни нобуд қилаётган бииродаркушлик урушининг сабабчилари билиб қўйсинлар — Президентимиз ва Республика раҳбариятининг туну-кун тин билмай тинчлик сақлашга интилаётганини унутмаймиз. Ана шу кимсалар билиб қўйишсин: бир кунлик тинчликни минг кунлик базму-жамшитга ҳам алмашмаймиз. Зеро бир кун жанжал бўлган ердан қирқ кун барака кўтарилади».

Республикамизнинг турли вилоятлари, шаҳар ва қишлоқларидан, меҳнат жамоаларидан келаётган шу мазмундаги хатлар талайгина. Уларнинг ҳар бирида Тожикистондаги воқеаларга нисбатан дард ва алам, шундай воқеалар қайтарилмаслигидан ташвишланиш, сергакликка даъват сезилиб туради. Ўлкамиз ана шундай жафокаш, ҳамдард, ватанпарвар фарзандларга бойлигидан фахрланасан киши. Уларга чуқур таъзим қилгинг келади.

Олий Кенгаш Котибияти Тожикистондаги оғир аҳволдан ташвишланиб мактуб йўллаган ва бугунги тинчлик ва осойишталик учун республика раҳбариятига миннатдорчилик билдирган барча хат муаллифларига чуқур ташаккур билдиради ва уларнинг эзгу тилаклари амалга ошажагига комил ишонч билдиради.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ҲОКИМИЯТНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИДОРАЛАРИНИ ҚЎРИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар Кенгашлари чиқарган қарорларни белгиланган муддатда бажармаслик,—

сайлаб қўйиладиган лавозимларни эгаллаш ҳуқуқидан уч йилдан беш йилгача муддатга маҳрум этиш билан беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки энг кам ойлик иш ҳақининг ўттиз ҳиссасигача бўлган миқдорда жарима солиш билан жазоланади».

3. Қонун русча матнидаги Махсус қисмнинг биринчи боби сарлавҳасида «государственные преступления» деган сўзлар «преступления против государства» деган сўзлар билан, «Особо опасные государственные преступления» ҳамда «Иные государственные преступления» деган кичик сарлавҳалар эса «Особо опасные преступления против государства» ҳамда «Иные преступления против государства» деган кичик сарлавҳалар билан алмаштирилсин.

4. 54-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«54-модда. Давлатга хиёнат қилиш

Ўзбекистон Республикаси фуқароси томонидан давлатга хиёнат қилиш, яъни Ўзбекистон Республикасининг мустақиллигига, унинг ҳудудий даҳлсизлигига ёки давлат хавфсизлигига ва мудофаа қудратига зарар етказиш мақсадида қасддан содир этилган хатти-ҳаракатлар: душман томонига ўтиш, жосуслик қилиш, чет эл давлатига, давлат ёки ҳарбий сирларни ошкор қилиш; чегарадан ташқарига қочиб ўтиш ёки чет элдан Ўзбекистон Республикасига қайтишдан бош тортиш, Ўзбекистон Республикасига қарши душманлик фаолиятини олиб боришда чет давлатга ёрдам бериш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки қилмасдан ўн йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан ёки мол-мулкини мусодара қилиб, ўлимга ҳукм қилиш билан жазоланади.

Изоҳ. Ўзбекистон Республикасига қарши душманлик фаолияти юргизиш учун чет эл разведкаси томонидан ёлланган Ўзбекистон Республикаси фуқароси, агарда у топширилган жиноий вазифани адо этиш йўлида ҳеч қандай ҳаракат қилмасдан, ўзининг чет эл разведкаси билан алоқаси борлигини ихтиёрий равишда ҳокимият идораларига маълум қилса, жиноий жавобгарликдан озод этилади».

5. 55-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«55-модда. Жосуслик.

Давлат сири ёки ҳарбий сир бўлган маълумотларни чет эл давлатига, чет эл ташкилоти ёки уларнинг агентларига ошкор қилиш, шунингдек бу маълумотларни уларга бериш мақсадида ўғирлаш ёки тўплаш, агарда жосуслик чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс томонидан қилинган бўлса, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки сургун қилмасдан етти йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан ёки мол-мулкини мусодара қилиб, ўлимга ҳукм этиш билан жазоланади.

Изоҳ. Ўзи содир этган ҳаракатлар тўғрисида ҳокимият идораларига ихтиёрий равишда хабар қилган шахс, башарти у Ўзбекистон Республикаси хавфсизлигига зарар етказмаган бўлса, ёхуд унинг хабари асосида кўрилган чора-тадбирлар туфайли давлат учун зарарли оқибатлар келиб чиқишининг олди олинган бўлса, жиноий жавобгарликдан озод этилади».

6. Кодекс қуйидаги мазмундаги 55—1-моддаси билан тўлдирилсин:

«55—1-модда. Ҳокимиятни қўлга олиш мақсадида фитна уюштириш.

Ўзбекистон Республикасининг конституциявий тузумини зўрлик билан ағдариб ташлаш ва ҳокимиятни қўлга олиш мақсадида фитна уюштириш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда ўн йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки ўлимга ҳукм этиш билан жазоланади.

Изоҳ. Фитнада қатнашган ва бу ҳақда ихтиёрий равишда ҳокимият идораларига хабар қилган шахс, башарти, унинг хабари асосида кўрилган чоралар туфайли фитнадан кўзланган мақсадни амалга оширишнинг олди олинган бўлса, жиноий жавобгарликдан озод этилади».

7. 56-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Давлат ҳокимиятига зарба бериш ёки уни заифлаштириш мақсадида давлат ёки жамоат арбобини ёхуд ҳокимият вакилини унинг давлат ёки жамоат фаолияти муносабати билан ўлдириш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки сургун қилмасдан ўн йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан ёки мол-мулкини мусодара қилиб, ўлимга ҳукм этиш билан жазоланади».

8. Кодекс қуйидаги мазмундаги 57—1-модда билан тўлдирилсин:

«57—1-модда. Ажнабий давлатларнинг ваколатхоналарига, халқаро миқёсда қўриқланадиган бошқа шахслар ва муассасаларга қарши жиноятлар.

Ажнабий давлат ваколатхоналарининг «ёки халқаро ташкилотларнинг хизмат биноларига, уларга қарашли ёки улар ижарага олган уй-жой биноларига, шунингдек ажнабий давлатларнинг ёки халқаро ташкилотларнинг вакилларига ҳужум қилиш, бу шахсларни улар вакил бўлган давлатларнинг ёки Ўзбекистон Республикаси ҳокимияти конституциявий идораларининг фаолиятига таъсир ўтказиш мақсадида тутиб гаров тариқасида ушлаб туриш, —

уч йилдан ўн йилгача бўлган муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳаракатларни содир этиш билан таҳдид қилиш,—

уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишларига юбориш билан жазоланади».

9. 58-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«58-модда. Қўпорувчилик.

Ўзбекистон Республикасини заифлаштириш мақсадида портлатиш, ўт қўйиш ёки одамларни оммавий равишда қириб ташлашга, уларга тан жароҳатлари етказишга ёки уларнинг саломатлигига ўзгача зарар етказишга, корхоналарни, иншоотларни, қатнов йўллари ва воситаларини, алоқа воситаларини ёки муҳим халқ хўжалик ёхуд мудофаа аҳамиятига молик ўзга объектларни вайрон қилиш ёки унга зарар етказиш мақсадида ўзга хатти-ҳаракатлар содир этиш, шунингдек худди шу мақсадларда кўпчиликни заҳарлаш ёки эпидемия ва эпизоотиялар тарқатиш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки сургун қилмасдан саккиз йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан махрум этиш билан ёки мол-мулкини мусодара қилиб, ўлимга ҳукм этиш билан жазоланади».

10. 59-модда чиқариб ташлансин.

11. 68-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«68-модда. Контрабанда.

Нарса-буюмларни божхона назоратини четлаб ёки божхона назоратидан яшириб, ёки кўп миқдорда, ёхуд контрабанда билан шуғулланиш учун уюшган гуруҳ томонидан Ўзбекистон Республикасининг божхона чегарасидан ўтказиш, шунингдек наркотик воситаларни, таъсири кучли, заҳарли, радиоактив, портлайдиган моддалар, қурол-яроғ ва ўқ-дориларни чегарадан ўтказиш, яъни (текис стволли ов қуроллари ва уларнинг ўқ-дориси бундан мустасно) контрабанда қилиш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки сургун қилмасдан, уч йилдан ўн йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади».

12. 71-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«71-модда. Сафарбарлик бўйича чақирилишдан бош тортиш.

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафларига сафарбарлик бўйича чақирилишдан бош тортиш, —

уч йилдан ўн йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракат, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларини тўлдириш учун ўтказиладиган янги чақиришлардан бош тортиш уруш вақтида содир этилса, —

беш йилдан ўн йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки ўлимга ҳукм этиш билан жазоланади».

13. 73-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«73-модда. Қонунсиз равишда чет элга чиқиб кетиш ва Ўзбекистон Республикасига қонунсиз кириш

Чет элга чиқиб кетиш, Ўзбекистон Республикасига кириш ёки чегарадан ўтишда белгиланган тартибни бузиш, —

бир йилдан уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Шундай ҳаракатлар такрор содир этилса, —

икки йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Белгиланган нусхадаги паспорти ёки Ўзбекистон Республикаси Конституциясида кўзда тутилган бошпана ҳуқуқидан фойдаланиш учун рухсати бўлмагани ҳолда Ўзбекистон Республикасига келган чет эл фуқароларига бу модда жорий қилинмайди».

14. 74-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«74-модда. Халқаро учиш қоидаларини бузиш.

Белгиланган тартибда рухсати бўлмагани ҳолда Ўзбекистон Республикасига учиб кириш ва Ўзбекистон Республикасидан учиб чиқиш, рухсатномада кўрсатилган маршрутларга, қўниш жойларига, ҳаво дарвозаларига, учиш баландлигига риоя қилмаслик ёки халқаро учиш қоидаларини бошқа тарзда бузиш,—

ҳаво кемасини мусодара қилиб ёки қилмасдан, бир йилдан ўн йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки энг кам ойлик иш ҳақининг эллик ҳиссасигача бўлган миқдорда жарима солиш билан жазоланади».

15. 77-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Сотиш ва ишлатиш мақсадида давлат пул белгиларини, давлатнинг қимматбаҳо қоғозларини ёки чет эл валюталарини қалбаки ясаш, шунингдек уларни сотиш ва ишлатиш, —

мол-мулкини мусодара қилган ҳолда икки йилдан беш йилгача муддатга сургун қилиб ёки сургун қилмасдан уч йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади».

16. Қонун русча матнидаги 7—1-модданинг иккинчи қисмида «особо опасные государственные преступления» деган сўзлар «особо опасные преступления против государства» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

17. 22-модданинг биринчи қисмидаги «Давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги СССР Қонунида кўзда тутилган ҳолатларда давлатга қарши жиноят қилганлик, ССР Иттифоқи жиноят қонунларининг ҳамда ушбу Кодекснинг қасддан одам ўлдирганлик учун, жавобгарликка тортишни белгиловчи моддаларида кўрсатилган айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда қасддан одам ўлдирганлик учун, ССР Иттифоқи қонунларида махсус кўзда тутилган айрим ҳолларда эса бошқа баъзи бир алоҳида оғир жиноятлар учун ҳам ўлим жазоси — отиб ўлдириш қўлланилишига йўл қўйилади» деган сўзлар чиқариб ташланиб, улар ўрнига «давлатга қарши жиноятлар учун қонунда назарда тутилган ҳолларда оғир ҳолатда қасддан одам ўлдирганлик учун, шунингдек ушбу Кодексда назарда тутилган бошқа баъзи ўта оғир жиноятлар учун қўлланиш мумкин» деган сўзлар киртилсин.

18. Қонун русча матнидаги 23-модданинг тўртинчи қисмидаги олтинчи хатбошида, бешинчи қисмда, саккизинчи қисмидаги учинчи хатбошида, «государственные преступления» деган сўзлар «преступления против государства» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

19. Қонун русча матнидаги 23—1 модданинг биринчи қисмидаги биринчи ва иккинчи бандда, 23—2-модданинг учинчи қисмидаги биринчи бандда, 33—1-модданинг учинчи қисмидаги иккинчи бандда, 50—1-модданинг иккинчи бандида «государственное преступление» деган сўзлар «преступление против государства» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

20. 6—1-моддадаги «Ватанга хиёнат» деган сўзлар «Давлатга хиёнат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

21. 62-модданинг сарлавҳасидаги ва матнидаги «Советларга қарши» деган сўзлар «ғайриконституциявий», деган сўзлар русча матндаги «государственное преступление» деган сўзлар «преступление против государства» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

22. 65-модданинг биринчи қисмидаги «Ватанга хиёнат» деган сўзлар «Давлатга хиёнат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

23. Қонун русча матнидаги 79 ва 79—1-моддаларининг сарлавҳалари ва матнларидаги «государственных преступлениях», «государственных преступлений» деган сўзлар «преступлениях против государства», «преступлений против государства» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ҲОКИМИЯТНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИДОРАЛАРИНИ ҚЎРИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Ҳокимиятнинг конституциявий идораларини қўриқлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган пайтдан эътиборан амалга киритилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 179—2-моддаси ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидан кодексининг 166—2-моддаси товар-моддий бойликларни республикадан Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги таркибига кирувчи мамлакатларга олиб чиқиб кетишнинг белгиланган тартибини бузганлик учун қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси **Ш. ЙЎЛДОШЕВ.**

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ»

КАТТАХЎЖАЕВ Мансур Маърупович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг профессори.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ»

АЛИМБОЕВ Ёркин Шарипович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири.

БОБОХЎЖАЕВ Нуриддин — Наманган давлат университетининг доценти.

БУРНАШЕВ Ренат Зарифович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

ЖАЛОЛОВ Осимжон — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг доценти, кафедра мудири

ИБРОҲИМОВ Маматхон — Наманган давлат университетининг доценти.

НОСИРОВ Одилжон — Наманган давлат университетининг профессори.

СОБИТОВ Эркин — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

ТЕРНОВСКАЯ Мария Ивановна — Наманган давлат университетининг катта ўқитувчиси

ШУКУРОВ Мухтор Махмутович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

ЭРГАШЕВ Карим —Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг профессори

ҚУЙИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АБДУРАҲИМОВА Инобат Турсуновна — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг доценти

АБДУРАҲМОНОВ Абдулазиз — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

АБДУРАҲМОНОВ Абдурашид — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти Андижон бўлимининг директори

АЗИМОВ Бобожон Азимович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг доценти

АМЗАЕВ Леннор Аблаевич — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти факультетининг декани.

ҒАЙБУЛЛАЕВ Файзулло — Наманган давлат университетининг доценти

ИБРОҲИМОВ Мунир Ҳасанович — Наманган давлат университетининг доценти

ИБРОҲИМОВ Ризқимбой — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

КОМИЛОВА Ҳолида Ҳафизовна — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

МАЛЛАБОЕВ Турсунбой Нурматович — Наманган давлат университети факультетининг декани.

МАҲКАМОВ Руфат Ғуломович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

МУҲАМЕДОВ Маҳмуд — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

СИРОЖИДДИНОВ Икромиддин Қутбиддинович — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

ОДИЛОВ Кабир Қодирович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг катта ўқитувчиси

ПАРПИЕВ Азимжон — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг проректори

САДРИДДИНОВ Нажмиддин — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

СУЛАЙМОНОВ Ҳабибулло — Наманган давлат университетининг профессори

ТУРСУНОВ Ҳамидулла Қўчқорович — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ўқув қисми бошлиғи

ТУХТАБОЕВ Сотиболди Турсунович — Наманган давлат университети факультетининг декани

Ҳамидова Турсун Абдулҳакимовна — Наманган давлат университети рус ва чет эл адабиёти кафедрасининг мудири

ЮСУПОВ Иброҳимжон Юнусович — Наманган давлат университетининг кафедра мудири

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1992 йил 14 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ФУТБОЛИ

ЎЗБЕКИСТОН БАҒРИ ГЎЁ ЯШИЛ ЎЙИНГОҲ, «ПАХТАКОР»ИМ, РУҲИНГ ОСМОН БЎЛСИН, КЎКСИНГ—ТОҒ!

«УМРИМНИ БАҒИШЛАДИМ»

УЛУҒ Ватан урушидан кейинги йилларда Ўзбекистон жамоалари таркибида тўп сурган футбол фахрийси Поччахон Отахоновнинг номи кўпчиликка таниш. У кишини бир пиёла чой устида суҳбатга тортдик:

— Айтишларига қараганда, сизлар майдонда тўп суриб юрган пайтлар футболчилар ҳам, ишқибозлар ҳам ҳозиргидан бирмунча жўшқинроқ экан. Ёдингиздадир?

— Эсимда, 1948 йилги СССР кубоги мусобақаларида бизнинг «Динамо» футбол жамоамиз Куйбишевнинг «Крилья Советов» жамоасига қарши нимчорак финалига чиқиш учун майдонга тушадиган бўлиб қолдик. Ўйин дастлабки дақиқалардаёқ шиддатли тус олиб кетди. Томошабинларнинг тирбандлигидан майдондан бир қадам нарига чиқиб бўлмасди. Рақибларимиз дарвозаси олдидаги хавфли вазиятларнинг бирида шошиб қолган жамоа ўйинчиларидан бири юзимга калла уриб олди. Кўзимдан ўт чиқиб кетди. Ўзимга келиб қарасам, олдинги олтита тишим синиб кетибди. Ўйин ҳаками менинг майдондан чиқиб кетишимни сўради. Томошабинлар эса кўзида ёш билан майдонни тарк этмасликка, бардошли бўлишга даъват этар, ялиниб-ёлворар эди. Шунда тишларимни қўлимга олиб, копток кетидан югуриб кетганман.

— Сизни алмаштиришга бошқа ўйинчи йўқмиди?

— Бор эди, албатта, лекин менинг ўша пайтдаги шижоатим, ғайратим, айнан шу маҳал бошқа ўйинчида бир пасда намоён бўлмаслиги ишқибозларга ҳам, ўзимга ҳам жуда яхши аён эди. Учрашув 2:1 ҳисобида ғалабамиз билан тугаган.

— Катта футболга қандай кириб келгансиз?

— Ҳозирги «Чорсу» метроси бекати устида жуда ажойиб ўйингоҳ бўлгучи эди. Унинг номи 1936 йилгача Акмал Икромов, кейинчалик «Спартак» бўлди. Мен дастлабки футбол ўйинига бўлган чанқоғимни шу ўйингоҳда қондирганман.

Кейин ҳарбий хизматга кетдим ва тақдир тақозоси билан айланиб-айланиб Тошкентдаги қисмга келиб тушдим. Бу қисмда футбол ўйини жуда яхши йўлга қўйилган бўлиб, жамоага Г. П. Сорвин мураббийлик қиларди. Ундаги темир иродани мустаҳкам дарахтга қиёслаб «Қайрағоч» дея атардик.

«Динамо» жамоаси қошида тузилган дастлабки миллий таъқимда Муҳаммад Оҳунжонов, Абдумалик Мавлонов, Ҳайдар Йўлдошбоев, Аҳмаджон Тошпўлатов, Исоқжон Тошмуҳамедов, Мансур Азизов каби йигитлар тўп суришган.

1949 йили мен Ички ишлар вазирлиги қошидаги «Динамо» ҳамда миллий футболчилар жамоасида ўйнай бошладим. Шу йили Минск шаҳрида ўтказилган СССР Ички ишлар вазирлиги қошида ташкил этилган футбол жамоаларининг чемпионати бўлиб ўтди, бунда биз чемпион бўлдик. Қайтиб келиб, не кўз билан кўрайликки, бутун қалб қўримни, кучимни бахшида этишга онт ичганим — ўзбек миллий жамоаси тарқаб кетибди. Мен шу йиллари ташкил этилган маҳаллий футбол жамоасида тўп сура бошладим. Лекин орадан кўп ўтмай, округ офицерлар уйи ўзининг футбол жамоасига сотиб олди.

— Буни қандай тушуниш мумкин? Ҳозиргидек, ўртада моддий манфаатдорлик рол ўйнаганми?

— Йўқ. Ҳар ҳолда бунчалик эмас эди-ёв. Фақат мураббийлар ўзаро келишолса бас, биридан иккинчисига бемалол ўтиб юравериш мумкин эди.

— Охирги ўйинда нечанчи йили қатнашгансиз?

— 1952 йил, Эфиопия билан бўлган ўйинда. Кейин 1967 йилгача «Спартак» ўйингоҳининг директори бўлдим.

— Шундай қилиб спорт билан хайрлашдингизми?

— Гарчи майдонга тушиб тўп сурмасам-да, спортга алоқадор вазифаларда ишладим. «Пахтакор» ўйингоҳининг бош директори бўлдим, ғолибларга неча бор совринлар топширдим. Булар ҳам умримнинг фахрланишга арзирлик дақиқалари эди.

Суҳбатдош:
Пўлат ЖОЗИЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТДА: Поччахон Отахонов ғолибларга соврин топшириш учун кетаётган пайт акс эттирилган.

Жўра САИДОВ,
академик

«ПАЛОВНИНГ КУЧИ.. ПАНД БЕРДИ»

— Жўра ака, айтишларига қараганда, 1920 йилларда тузилган биринчи «мускоманда» (мусулмонлар командаси)да ўйнаган экансиз.

— Аслида, ўша командани ўзим тузганман. Воқеа бундай бўлганди. Қўқондаги Ваҳмчорсу маҳалласининг ўрис болалари футбол ўйнашарди. Биз муслимчалар томоша қилардик. Қараб туриб, ўрганиб олдик. Ўша атрофдаги ҳавасманд тенгқурларимни йиғдим. Булар: Мамажон Аҳмедов, Миржалол Абдуллаев, Абдуқодир Муҳиддинов, Рўзимат Ниёзов, Комилжон Муҳиддинов,

Абдулла қўшчи, Пўлат Хожиевлар эди. Футбол кийимлари йўқ. Ким нима кийиб келса, ўша билан майдонга тушарди. Аввалига ўша ўрис болалар командаси билан; кейинчалик Қўқон, Фарғона, Андижон жамоалари билан ўйнай бошладик. Командамиз водийдаги жамоаларни бирма-бир мағлубиятга учратавергандан сўнг донгдор бўлиб қолди. Бир куни бизни шаҳар ГПУсига чақиришди. Кител кийган ўрис тўра: «Нима мақсадда мусулмон командасини туздинглар?»— деб сўради. Команда сиёсий ташкилот эмас-ку, футболни халқ орасида ташвиқ қилиш осонлашади, дедим. У бир пас ғалати қараш қилди-да, сўнг ёнидаги шеригига алланима деб ғулдиради. Биз эшитмадик ҳам, тушунмадик ҳам. Аммо улар биз ҳақимизда сўзлашаётганларини сезиб турардик. Кейинчалик билсак, фаолиятимиздан улар бохабар бўлиб туришган экан. Қай мақсадда — билмадим.

— Ўша пайтдаги давлат раҳбарлари спортга, хусусан футболга қизиқишармиди? Умуман, улардан бирортасининг ёрдами текканми?

— Бўлмасам-чи. 1926 йилда Тошкентда Ўрта Осиё республикаларининг спартакиадаси бўлганди. Футбол ўйинлари «Спартак» стадионида ўтди. Мен команда капитани эдим. Туркманистон жамоасини ютдик. Шунда бир киши олдимга келиб Охунбобоев чақираяпти, деди. Бордим. У киши алоҳида ажратилган жойда эмас, томошабинлар ўртасида ўтирган экан. «Баракалла азаматлар» деди елкамга бир уриб. Тила тилагингни дегандек, «Нима камчиликлар бор?» деди яна. Соддаликни қаранг, майка, труси, бутсидан қийналаяпмиз, депман. Эртасига машинасини юборибди. Бизни магазинга олиб бориб ўн кишигами, ўн икки кишигами, аниғи эсимда йўқ, спорт кийими олиб берганди. Ўшанда йигитлар костюм-шим ҳам сўрамабсан-да, уст-бошлик бўлиб қолармидик, деб кулишганди.

— Ўзбекистондан четга чиққанмисизлар?

— Ҳа. 1932 йили мускомандани Хўжандга чақиришди. Дарё бўйида салқин, хушманзара жойлар кўп экан. Йигитлар чойхонада ош қиламиз, деб қолишди. Кўйинглар, улфатчилик ўйиндан кейин десам, барибир ютамиз, ана шу ғалабани олдиндан нишонлаймиз дейишиб қўйишмади. Ошни тўйиб едик. Оғирлашиб қолдик. Бу ишимиз ўйин пайти югуришга ҳалал берди, ютқаздик (2:1). Уялганимиздан машинага тушмай, футболчилигимизни билдирмай, уста одамларга аралашиб кўчага чиқдик. Сўнг ҳамма ўз ҳолича вокзалгача пиёда борган.

— Ўша йиллари футбол тўплари йўқ ҳисоб эди, деб эшитамиз.

— Шундай. Рўзимат дўстимиз косибчиликдан хабардор эди. Эски-туски пўстакнинг жунини олиб ташлаб, тўп тикарди. У пайтда ким узоқ ёки баланд тепса, томошабинлар «Ў!.. бир терак тепди, зўр ўйинчи экан!» дейишарди. Ҳозиргидек бир жамоа, бир ансамбл бўлиб тўп суриш қаёқда эди, дейсиз?

Суҳбатдош И. ТОШЕВ.

УББИНИЁЗ АШИРБЕКОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши раиси.

ГУЛЛА, ЯШНА, ОНА ШАҲРИМ!

Қорақалпоғистонликлар бугун катта ва қувончли воқеани нишонламоқдалар. Республика пойтахти — Нукус шаҳри 60 ёшга тўлди. Ана шу байрам тантаналарида Ўзбекистоннинг турли вилоятлари шунингдек, ҳамдўстлик мамлакатларидан келган кўплаб меҳмонлар иштирок этмоқдалар.

Маълумки, бундан роппа-роса икки йил муқаддам 14 декабрда Қорақалпоғистон Олий Кенгаши сессияси давлат суверинитети ҳақида Деклорация қабул қилган эди. Ушбу ҳужжат ўлкамизнинг эркин ва демократик асосларда тараққий этишига муҳим туртки бўлганлиги табиий. Шу боис ҳам ушбу кун Қорақалпоғистон тарихига зарҳал ҳарфлар билан битиб қўйилса арзигуликдир.

Мана шу воқеадан икки йил ўтгач, сессия «Қорақалпоғистон Республикасининг Давлат байроғи ҳақида»ги қонунини ҳам қабул қилди. Қўлни-қўлга бериб, якдиллик билан ўзининг ягона тарихини яратаётган икки халқнинг тақдири ўзаро пайваста бўлгани каби байроқлари ҳам бирбирига ҳамоҳангдир. Қорақалпоғистоннинг байроғи ҳам уч рангли бўлиб, зангори, сарғиш ва кўк рангли ёнлама чизимлардан иборат. Қорақалпоғистон давлат байроғи 14 декабрдан бошлаб Олий Кенгаш ҳамда республика ҳукумати биноси, ҳокимиятнинг қуйи бўғинлари, шунингдек доимий вакиллик идоралари жойлашган бинолар пештоқига Ўзбекистон Республикаси байроғи билан ёнма-ён қўйилди.

Умумхалқ шоду ҳуррамлигига сабаб бўлган бу байрам Қорақалпоғистоннинг барча шаҳарлари ва район марказларида, аҳоли истиқомат жойларида кенг нишонланди. Бу воқеа республика суверенитетини мустаҳкамлаш, давлатчилигини таркиб топдириш йўлида янги бир қадам бўлганлиги шубҳасиздир.

Республиканинг давлат суверинетети ҳақидаги Декларация, кейинчалик Давлат байроғи ҳақидаги қонун декабрда қабул қилинганлиги ниҳоятда рамзийдир. Ана шу ойда қилинган ишларга якун чиқарилади, навбатда қилинадиган ишлар режаланади. Республикада бозор муносабатларини таркиб топдириш, кенг кўламли ижтимоий дастурларни амалга ошириш ишлари давом этмоқда. Ҳукумат томонидан ушбу йўналишларда ишлаб чиқилган чора-тадбирлар дастурига кўра халқ хўжалигининг турли тармоқларида хусусийлаштириш жараёни давом этмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ юзлаб кишилар янгича асосларда меҳнат қилмоқдалар. Ишлаб чиқаришнинг ижара, кооператив тизимлари, акционерлик жамиятлари, хусусий корхоналар ривожланмоқда.

Қуйи Амударёнинг иқтисодиётини мустаҳкамлашда ташқи алоқаларни ривожлантириш муҳим аҳамиятга эга. Жорий йилда Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги тузилганлиги боиси ҳам ана шунда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг бовосита ёрдами туфайли республикамиз иқтисодиётига маблағ сарфловчи хорижий ишбилармонлар кўпайиб бормоқда. Туркиянинг «Йазекс» корпорацияси ана шулар жумласидандир. Ана шу корпорация билан келишувга мувофиқ «Катекс» (Қорақалпоқ тўқимачилик) акционерлик жамияти тузиладиган бўлди. Ҳозир Нукус шаҳри яқинида тўқимачилик буюмлари ишлаб чиқарадиган комбинат қурилаётир. Ҳадемай унинг биринчи навбати ишга туширилади. Ушбу корхона келгуси йилдан бошлаб йил сайин 25 миллион долларгача соф фойда бера бошлайди. Келгуси йили Қорақалпоғистоннинг жанубида — Бўстон шаҳрида қад ростлаётган иккинчи корхона ишга туширилгач, ҳар йили 55 миллион доллар соф фойда олиниши кутилмоқда. Режага кўра 1995 йилда тўқимачилик ишлаб чиқаришининг барча навбатлари тўла ишга тушиши керак.

Шаҳарнинг 60 йиллик юбилейи арафасида Германиянинг СКЕТ фирмаси билан ҳамкорликда қурилган Нукус кабель заводи фойдаланишга топширилди. Келгусида нурчилар шаҳри — Тахиятошда қоғоз комбинати қуриш, Қўнғиротда кальцинация қилинган сода ишлаб чиқариш, Хўжайлида шиша ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчимиз. Бу қурилишларнинг ҳаммаси Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг тегишли дастурига мувофиқ амалга оширилади. Табиийки, бундай кенг кўламли ишларнинг амалга ошишида ўзбек қардошларимизнинг ёрдами беқиёсдир.

Келгусида чет эл фирмалари билан ҳамкорликни кучайтириш ниятидамиз. Биргаликда яна бир нечта корхоналар қурилади. «Виткон — Игилик» Қорақалпоғистон — Америка корпорацияси ташкил этилаётир. Ўта чуқурликда бурғулаш ишлари олиб бориш йўли билан нефть ва газ конларини излаб топиш йўлга қўйилади. Тахиятош бинокорлик конструкциялари ва деталлари акционерлик жамияти таркибдаги Австрия—Венгриянинг «Коркон» корхонаси маҳсулот бера бошлади.

Қишлоқ меҳнаткашлари қўлга киритган бу йилги кўрсаткичлар ёмон эмас. Қийин об-ҳаво шароитларига қарамасдан пахтакорлар ғайрат-шижоат билан меҳнат қилдилар, шаҳарликлар ва талабалар уларга кўмаклашишди. Шоликорлар ўз меҳнат ғалабалари билан қувонтиришди. Давлатга 211 минг тонна «қаҳрабо дон» сотилди. Пилла топшириш бўйича режа 106 фоиз қилиб уддаланди. Хом ашё харид нархларининг оширилгани, Ўзбекистон раҳбарияти томонидан режадагидан ортиқча, шунингдек режадаги маҳсулотнинг бир қисмини мустақил тасарруф этишга имконият яратиб берилгани шубҳасиз, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари қўлга киритган ютуқларга катта таъсир кўрсатди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўзаги бўлмиш хом ашёни бундан кейин ҳам ўзимиз учун анча фойдали шартномалар бўйича сотишга ҳаракат қиламиз. Пахта толаси, чучукмия илдизи, пиллани экспорт қилиш кенгайиб бораётгани боис каттагина валюта маблағлари қўлга киритилди. Унга жумладан, Хўжайли гўшт комбинати, ҳамда «Қорақалпоққурилишматериал» бирлашмаси учун зарур ускуналар ва яна бошқа кўп нарсалар харид қилинди.

Ижтимоий дастурни ҳаётга тадбиқ этишда Ўзбекистон раҳбарияти кўмаги бебаҳодир. Кейинги йилларда тўпланиб қолган мудҳиш экологик қийинчиликлар юзасидан берилган ёрдам ва қўллаб-қувватлашлар алоҳида аҳамият касб этади. Орол фожеасини назарда тутиб, раҳбариятимиз томонидан ишлаб чиқилган ижтимоий дастурни бажариш учун Ўзбекистон 2 миллиард сўм атрофида маблағ ажратди.

Ўз вақтида кўрсатилган бундай ёрдам самарасини берди. Сув хўжалиги тармоғида қўлга киритилган муваффақиятлар айниқса муҳим аҳамият касб этади. Саноқли ойлар ичида Оролбўйида 2,5 минг километр водопровод коммуникациялари қурилди. «Туямўйин — Нукус» сув узатиш иншооти Ўрта Осиё ҳудудида ишлаб турибди. 93 та сувни чучуклаштирадиган қурилмалар монтаж қилинди. Шуни таъкидлаш керакки, юқоридаги каби кенг кўламли дастур учун сарфланган пуллар Ўзбекистон бўйича сув хўжалиги қурилишига ажратилган жами маблағнинг учдан бир қисмини ташкил этади. Ҳолбуки, республикамиз аҳолиси Ўзбекистон аҳолисининг атиги 6 фоизини ташкил этади.

Бошқа йўналишларда ҳам қўлга киритилган ютуқлар кам эмас. Қорақалпоғистоннинг газ етиб бормаган сўнгги райони — Мўйноққа ҳам газ қувурлари тортилди. Шу давр мобайнида қурилган газ тармоғининг умумий ҳажми минг километрдан ошиб кетди. Шундай қилиб ўлкани газлаштиришнинг биринчи босқичи ниҳоясига етди. Иккинчи босқич, яъни узоқ қуйи Амударё ҳудудида яшовчи аҳолини ҳам «зангори олов»дан баҳраманд этиш ишларини яқин 2—3 йил ичида тугатишни режалаштираяпмиз. Ишонаверинг, бу жўн воқеа эмас.

Ижроия ҳокимият органлари жойларда аҳолининг энг заиф қатламларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этиш чора-тадбирларини кўришаяпти. Нафақа, ёрдам пули, стипендиялар миқдори оширилди. Ўзбекистон Президенти фармонига мувофиқ турли тоифадаги меҳнаткашларга турар жойлар бепул хусусий мулк қилиб берилаяпти. Шуниси қувонарлики, жамоа, давлат хўжаликлари, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари «юқоридан» кўрсатма келишини кутиб ўтирмай кам таъминланган оилаларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш имкониятларини қидириб топмоқдалар. Айниқса, Тўрткул, Хўжайли ва бошқа қатор районларнинг бу борадаги фаолияти таҳсинга лойиқдир.

Йил натижаларини сарҳисоб қилиб, ўлкамиз аҳолиси пойтахт юбилейини ўтказиш тараддудига тушдилар. Нукус меҳмонлари, шаҳар аҳоли таъкидлаётганидек, уларнинг кўз ўнгида пойтахт қутлуғ сана муносабати билан байрам либосини кийди. Янги бўёқлар таъсирида маъмурий, турар-жой биноларига қараб кўз қувонади, йўлаклар автомобил йўлларига бетон асфальт тўшалди. Деярли ҳар бир мавзеда ободонлаштириш ишлари олиб борилди. Анжуман тайёргарлигига маҳалла комитетлари — макан-кенесилари фаол жалб қилинди. Уларнинг ҳар бири юбилей ўтказиш юзасидан ўз дастурларни ишлаб чиқдилар. Бу тайёргарлик ишларини амалга оширишга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ўз вақтида қабул қилинган махсус қарори ва шунга асосан байрамни ўтказишга ажратилган кўпгина пул маблағлари катта имкон яратди.

Биламизки, уй тўйисиз байрам — байрам эмас. Бизда ҳам худди шундай. Янги уй-жой олган шаҳарликлар хурсандчилигининг чеки йўқ. Нукуснинг нақ марказидан кўркам марказий дорихона биноси жой олди. Радио уйи фойдаланишга топширилди.

Юбилейни ташкил этишда маданият, савдо, маиший хизмат., муниципиал хизмат ходимлари катта иш қилдилар. Махсус тузилган давлат комиссияси бир неча ҳафта давомида шаҳар ташкилотлари, кўпгина вазирликлар ва идоралар ишини мувофиқлаштириб турди. Комиссиянинг ўз вақтида ўтказиб турилган йиғилишларида жойлардан ҳисоботлар тингланди, амалий таклифлар тавсия этилди.

Фурсатдан фойдаланиб, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши ва ҳукумат номидан Нукуснинг 60 йиллик юбилейи тантаналарига ҳозирлик кўришда иштирок этганларнинг барчасига ташаккур изҳор этишни, бу қутлуғ сана муносабати билан ҳамма юртдошларни яна бир бор қутлашни истардим. Ҳар бир ўзбекистонликка, улар оиласига бахт-саодат тилаймиз. Одамлар бахти учун гулла-яшна, қадрдон ўлкам!

ОТАНИНГ ОРЗУСИ УШАЛДИ

Республика Кубоги учун Қўқон шаҳрида ўтказилган мусобақада яна бир тахиатошлик юртдошимиз Бахтиёр Нуриллаев халқаро спорт устаси нормативини бажарди. Оғир атлетика бўйича халқаро беллашувларда ўзининг маҳорати билан кўзга ташланиб келган Қорақалпоғистон Халқ таълими вазирлиги спорт мактабининг талабаси бўлган бу ёш спортчи келажагига катта умид боғламоқдамиз.

Бахтиёрнинг спортдаги эришган ушбу ютуғи бежиз эмас. Унинг отаси Абат Нуриллаев ҳозирда Тахиатош оғир атлетика мактаби номи билан машҳур бўлган қишлоқ профессионал техника билим юрти оғир атлетика секциясининг асосчиси ҳамда кўпгина моҳир спортчиларнинг устози. Шу жумладан ўз ўғли эришган шуҳратда отанинг ҳам устоз сифатидаги меҳнати оз эмас. Муҳими, Абат Нуриллаевнинг орзуси ушалди. Ота учун бундан ортиқ бахт бўлмаса керак.

Қорақалпоғистон Республика Олий Кенгашида Бахтиёр ва отасининг спортдаги эришган ютуғи шарафига қабул маросими ўтказилди. Республика Олий Кенгаши раиси Уббиниёз Аширбеков ота ва ўғилни юксак ғалаба билан муборакбод этди. Бахтиёр Нуриллаев яқинда Эронда ўтказиладиган Осиё ўйинлари мусобақаларида иштирок этишга тайёрланмоқда.

В. ПОДОПРИГОРА,
Қорақалпоғистон Республикаси Давлат спорт қўмитаси раисининг муовини.

70-йилларда Қорақалпоғистон олий таълим раҳбарияти олдида мавжуд педагогика институти ўқув базасини такомиллаштириш вазифаси турар эди. Кадрларга бўлган талабнинг ўсиб бораётганлиги инобатга олиниб Нукусда давлат дорилфунуни очилди. Ҳозир ана шу кадрлар ўчоғида халқ хўжалиги учун мутахассислар бўлиб етишадиган минглаб йигит ва қизлар таҳсил кўрмоқдалар.

Б. АЛЛАШЕВ олган сурат.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПОЙТАХТИ
НУКУС ШАҲРИ 60 ЁШДА

Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Мирзагул Сапаевани ҳақли равишда Қорақалпоқ давлат мусиқали театрининг етакчи санъаткори деб аташади. Суратда у «Ошиқ ва Ғариб» мусиқали спектаклида Шоҳсанам ролини ижро этмоқда.

Б. АЛЛАШЕВ олган сурат.

Шаҳарнинг 60 йиллик юбилейи арафасида Германиянинг СКЕТ фирмаси билан ҳамкорликда қурилган кабел заводи фойдаланишга топширилди. Суратда корхона ишчилари Валерий Хан ва Вячеслав Рубанов ишлаб чиқарилган кабел сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Ж. ЖОҚСИМУРАТОВ олган сурат.

МАМЛАКАТЛАРНИ ЭЛЕКТРОН АЛОҚА БОҒЛАЙДИ

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳисоблаш марказининг Қорақалпоғистон бўлимида янги алоқа тури — электрон алоқанинг кўриги бўлиб ўтди. Бу техника ўлкани МДҲ ва кўплаб ривожланган мамлакатлар билан боғлайди.

— Электрон алоқа воситаси ёрдамида оддий телефон алоқасидан кўра кўпроқ ахборотни узатиш имкониятига эга бўлдик, — дейди Орол ва Амударёни ҳимоя қилиш уюшмаси вице-президенти Юсуф Камолов.

Абонентлар билан алоқа ўрнатишга ёрдам берадиган алоқа мурувватини Нукус шаҳрига совет-америка муносабатлари институтининг вакиллари олиб келишган. Улар бу қурилмани ўрнатишга ҳам ёрдам беришди. Мазкур институт ижтимоий ва экологик муаммолар билан шуғулланади. Бу институтнинг асосий вазифаси компьютер алоқалари ўрнатишгина эмас. АҚШдаги МДҲ давлатларига қизиқиш билан қараётган кўплаб жамғармалар ушбу институт ҳисобига катта маблағ ўтказмоқдалар. Бу маблағлар эса собиқ СССР ҳудудида аниқ мақсадли дастурларни амалга оширишга ёрдам бермоқда. Ушбу институтнинг Америка Қўшма Штатларидаги нуфузини қуйидаги факт асосида ҳам билиб олса бўлади: Америка ҳукумати собиқ Иттифоқ республикалари билан алоқа ўрнатиш бўйича энг яхши дастур учун конкурс эълон қилган эди. Фақат бешта, жумладан ушбу институтнинг дастури маъқулланди ва қўллаб-қувватланди. Институтнинг экологик масалалар бўйича бош йўриқчиси Линн Ричардс Нукус шаҳрига ушбу институтнинг имкониятларини амалда кўрсатиш учун ўзи билан бирга кўплаб замонавий компьютерлар олиб келди. Мисол тариқасида москвалик абонент адресига юборилган хатлар танлаб олинди. Ушбу мактублардан бирининг матни мониторда шу заҳотиёқ яққол намоён бўлди. Ана шу тариқа ушбу электрон алоқа орқали бутун дунёдаги воқеалардан хабарлар бўлиш мумкин.

— Компьютер муаммоларни ҳал қилишда жуда зарур ёрдамчидир, — дейди Линн билан бирга келган Эрик Сиверс. — Ҳозир МДҲ ҳудудида институтнинг учта гуруҳи компьютерлар ўрнатиш билан шуғулланмоқда. 1993 йилда бу гуруҳларнинг сони 200 га етади. Биз руҳан ўзимизга яқин бўлган ташкилотлар билан ҳамкорликда экологик муаммоларни ечишга ҳаракат қиламиз. Вазифаларни ҳал қилишда ахборот ускуналарисиз бирор натижага эришиш қийин.

Галина ТЮГАЙ,
«Вести Каракалпакистана» газетасининг мухбири.

ҚАЛЪА ПЕШОНАСИДАГИ БИТИКЛАР

Қорақалпоқ олимлари Нукусни аҳоли пункти сифатида XIX асрнинг 60-йилларида ташкил топган деб ҳисоблайдилар. Унинг номланиши тўғрисида турлича қарашлар бор. Уларнинг ичида Х. Есбергеновнинг фарази ҳақиқатга яқинроқ. Олимнинг айтишича «Нукус» термини сак-массагетларнинг «Оксус» ва «Ўкуз» сўзлари билан боғлиқ бўлиб бу Амударёнинг қадимий номларини англатади.

Қорақалпоғистон 1873 йили Россияга қўшиб олинди. У пайтда Нукус савдо сотиқ жиҳатидан муҳим аҳамият касб этар эди. Ўша пайтларга тегишли ҳужжатларда Нукус Қўнғиротдан унча узоқда бўлмаган, Амударё ёқасига жойлашган қалъа бўлиб мудофаа жиҳатдан бирмунча заиф ва аҳамиятсиз эди. Қалъа қорақалпоқ ва қирғизларнинг турли қабилалари савдо-сотиқ қилиши учун қулай бозорлари эътиборни жалб этган.

Россияга қўшиб олингач Нукусда қурилиш тез ривожланди. Бу ерда 1500 кишилик ҳарбий гарнизон ва Амударё оқимини аниқлаб турувчи гидрогеологик обсерватория жойлашади. 1887 йилда Нукус шаҳрида Қорақалпоғистонда биринчи рустузем мактаби очилади.

Инқилоб арафасида Нукус Амударёнинг ўнг ёқасидаги энг катта овуллардан бирига айланган эди.

* * *

Қорақалпоғистон пойтахти масаласида бир тўхтамга келиниши унинг мухтор вилоят ва мухтор жумҳуриятга айлантирилиши билан боғлиқ. Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети (ВЦИК)нинг 1932 йил 1-апрелидаги қарорига биноан Нукус аҳоли пункти Қорақалпоғистон Мухтор Жумҳуриятининг маъмурий маркази қилиб белгиланади. ва шу кундан эътиборан унга шаҳар мақоми берилади.

Янги шаҳарнинг дастлабки янги қурилишлари уч йиллик режаси ишлаб чиқилди. Режа тархлари Москвадаги лойиҳалаш институтларида тайёрланади. Қуриладиган биноларнинг аксарияти икки қаватга мўлжалланган эди. Пойтахтнинг умумий майдони 10 квадрат километр қилиб белгиланиб, ўн йил давомида шаҳар аҳолиси 20 минг кишига етиши кўзда тутилган эди.

* * *

Сув тошқинлари шаҳарга қаттиқ зиён етказди. Нукус қурилиш бошқармаси бошлиғининг ҳисоботи бўйича 1933 йилги сув тошқини оқибатида «Нукус қалъаси қулаб тушди, битай деб турган Деҳқонлар уйи, идора, омборхона, уй-жойлар, дон тайёрлаш корхонаси, пахта пункти ва бошқа иншотлар вайрон бўлди. Амударёнинг қутуриш одатлари шу билан чегараланган бўлса қани эди.

* * *

1943 йил охирида шаҳарнинг дастлабки йирик иншоотлари қаторида дон саралаш заводи фойдаланишга топширилди. Бу Ўрта Осиёда ягона корхона эди. Қорақалпоғистон ўша пайтда жаҳон бозорига уруғлик дони етиштириб берувчи ягона республика бўлиб, заводнинг ишга туширилиши дон саралашни марказлаштириш ва сифатини оширишда муҳим аҳамият касб этди. Шу йилнинг ўзида Нукусда йирик тегирмон қурилиб, ишга туширилди.

* * *

Нукус атрофини кўчма бархонлар ва сувсиз саҳролар ўраб турарди. Шунинг учун шаҳар қурилишида кўкаламзорлаштиришга катта аҳамият берилди. Шаҳар коммунал хўжалигининг 1938 йилги ҳисоботларидан бирида 6 гектар майдон кўкаламзорлаштириш учун тайёрланиб, 2080 туп терак ўтқазилгани, 12 километр узунликда ариқлар қазилгани айтилади.

* * *

Иккинчи беш йилликда мебель фабрикаси, пиво ва ёғ заводлари ҳамда 1940 йилда фойдаланишга топширилган, кейинчалик йирик матбаачилик марказига айланган полиграфия комбинати қурилишлари бошланди.

* * *

Тўққизинчи беш йиллик Қорақалпоғистон пойтахти архитектураси тарихида муҳим бурилиш даври бўлди. Шаҳар қурилиши дастлабки йилларда шошилинч ва тартибсиз равишда олиб борилган бўлса бу пайтга келиб ҳар бир иншоот қатъий бош режа асосида бунёд этила бошлади. Ана шунинг шарофати билан республика пойтахти улуғворлик касб этиб бормоқда. Айниқса Нукус марказининг қайта қурилиши шаҳар қиёфасини ўзгартириб юборди. Бир қаватли эски уйлар ўрнида мармар қопламали, ҳайбатли бинолар қад ростлади.

* * *

Статистика бошқармасининг маълумотларига кўра 1989 йили Нукус шаҳар советига қарашли умумий майдон 0,1 минг квадрат километрни ташкил этиб, унда 208,2 минг киши истиқомат қиларди.

1992 йилнинг тўққиз ойи мобайнида Нукус шаҳар саноат корхоналари 1 миллиард 200 миллион сўмлик махсулот ишлаб чиқарди. Ўтган йил шаҳарликлар ўз кучлари билан 17 минг кв. метр уй-жойлар бунёд этишди.

1992 йил 14 декабрь куни Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдаги сессиясида жумҳуриятнинг уч рангда товланувчи Давлат байроғи тантанали равишда кўтарилди.

Гулсара МАМБЕТАЛИЕВА тайёрлаган.

Нукус шаҳрининг шундай ёнгинасида тўқимачилик комплекси қурилиши юксак суръатлар билан бормоқда. Қурилиш мутасаддилари — «Катекс» (Қорақалпоқтўқимачилик) акционерлик жамияти ҳамда Туркиянинг Йазекс корпорацияси ҳисоб-китобларига кўра бу корхона ишига туширилгач, йилига 25 минг доллар соф фойда беради. Суратда: комплекс қурилишида ишлаётган туркиялик мутахассис Осман Женгиз Шинар (ўртада), Бозорбой Утегенов ва Шароф Машбетназаровлар.

Ж. ЖАҚСИМУРОТОВ олган сурат.

БИРГА БЎЛИНГ

БУГУН Қорақалпоғистон пойтахти — Нукус меҳмонларни кутиб олмоқда. Пойтахтнинг 60 йиллик тўйи, аввало, кенг кўламли оммавий-маданий дастур бўлиб, уни Маданият ишлари вазирлиги бош мутахассислари бир неча ҳафта давомида зўр бериб тайёрладилар.

Пойтахт юбилейига бағишланган байрам тантаналари Нукус отчопарида бошланади. Бир соатли концерт дастуридан сўнг катта театрлаштирилган томошалар ўтади. Унда Амударё этакларида азалдан макон қурган халқнинг бутун тарихи асос қилиб олинган. Табиий саҳналарда ўзининг ажойиб «Поскан ел» («Хонавайрон бўлган халқ») достони билан машҳур бўлган Жиен Жирау, инқилобдан аввалги Қорақалпоғистонда давлат тузумининг вужудга келишида ҳал қилувчи рол ўйнаган Маманбий каби халқ қаҳрамонлари, шунингдек Ерназар Олакўз, Ажиниёз, Бердах сингари таниқли жамоат ва адабиёт арбобларининг сиймолари намоён бўлади. Нукуснинг рамзий сиймоси кўринишидаги Аёл — она ўша тарихий образларни умумлаштириб якун ясайди.

19 декабрь куни Нукуснинг марказий майдонида янада қизиқарли театрлаштирилган томошалар бўлиб ўтади. Унинг томошабинлар ҳукмига ҳавола этилган композицияси «Беш қалъа» дея аталиши Қорақалпоғистон Давлат байроғидаги юлдузлар сонига ишорадир. Гап шундаки, Амударё этакларида инқилобгача Тўрткўл, Шаббоз (ҳозирги Беруний), Хўжайли, Чимбой ва Қўнғирод номли бешта йирик маъмурий марказ мавжуд эди.

Нукуснинг 60 йиллик юбилейига бағишланган тантаналар тушдан сўнг Санъат саройида давом эттирилди. Бу ерда байрамнинг асосий тантанали қисми бўлиб ўтади.

Қорақалпоғистон пойтахти Нукусга хуш келибсиз!

Бауиддин БОЙМИРЗАЕВ,
Юбилей тантаналари маданий дастурининг бош мувофиқлаштирувчиси, Қорақалпоғистон давлат музикали театрининг бадиий раҳбари.

МЕНИНГ ИККИ ҚОРАҚАЛПОҚ ШОИР ДЎСТИМ

1978 йил. Москвада «Ўзбек шеърияти кенжа авлодининг ижодий ҳисоботи» бўлди. Бу анжуманга менинг бир гуруҳ ижодкор тенгдошларим билан бир қаторда Қорақалпоғистондан Жиянбой Избосган ва Ҳикматилло Айимбетлар ҳам қатнашдилар. Биз ўшанда танишган эдик.

Мана шунга «ҳаш-паш» дегунча ўн тўрт йил бўлибди. Бугунги кунда Ҳикматилло ҳам, Жиянбой ҳам қорақалпоқнинг кўзга кўринган шоирларига айланишди. Эл оғзига тушган бир неча китоблар муаллифлари. Ҳикматилло Айимбет менинг бир китобимни қорақалпоқ тилига таржима қилди ва нашр эткизди. Жиянбойнинг эса ўзбек тилида китоби чоп этилди.

Яқинда бу дўстлар каминага янги мажмуаларини юборишибди. Ҳар иккаласидан қуйидаги шеърларни таржима қилдим ва уларни муҳтарам шеърхонларга тақдим этишни дўстлик бурчи, деб билдим.

Азим СУЮН.

Жиянбой ИЗБОСГАН

БИР ТОЛ ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Буткул яшиликка бурканган чирой —
Бир тол ўсар эди сойнинг бўйида.
Унга жилмаярди тепасида ой,
Еллар айланарди унинг қуйида.
Сербутоқ новдалар—қушларга маскан,
Хушнуд кечар эди ҳар бир дамлари.
Суқланиб боқарди бутун бир ватан
Беғубор августнинг ҳур оқшомлари.
Қиличдай бир йигит — ёв-ғаними йўқ,
Ҳасаду бахиллик... йўқ бир тушунча.
Унинг илдизлари бамисоли ўқ,
Умри — мангуликдир... унингча.
Ҳайҳот! Бир қиш келди!
Қаҳрли бўрон
Бизнинг қаҳрамонни олди забтига.
Охир-оқибатда ёзув тўполон
Қулатиб ирғитди сойнинг кифтига!
...Ў, қайта ҳаётбахш насимлар эсди,
Баҳор ҳам қутилди қиш панжасидан.
Тағин аввалгидай ям-яшил ўсдим, —
Мен — ул
Қулаб тушган тол навдасиман..

Йигит боши — бахти ёр —
Юлдуз билан йўлдош бўлур.
Кўнгли — суйгани дилдор —
Ярашиқли — сирдош бўлур.

Лекин курмак ошга тушса,
Чопган қилич тошга тушса,
Йўқчилик — дор бошга тушса,
Турлик ғамғўо маош бўлур.

Тақдир ели бирдек елмас,
От ўлса-да қаъда ўлмас,
Ер содиқдир — неки бўлмас, —
Бошга кўтар, — жондош бўлур.

Юзларга урилди кузак нафаси,
Хушрўй кунларимиз ўтиб кетдими!
Қулоққа чалинар турналар саси,
Айрилиқ дамлари келиб етдими!
Буткул берган эдинг эркингни менга,
Юрак кўзи билан боқдим кўркинга,
Кўксимда гурлатган олов-ўтингга
Сув сепиб — ўчириб ишқинг йитдими!
Ў, қандай севардинг мени илгари,
Ишонгим келмайдир — рўёдир бари,
Манбаи қуриган чашма сингари
Наҳотки тугади, оқиб битдими!

БИР СУЛУВГА

(ҳазил)

Ажабланманг, эсимдан оғсам,
Ерликмикин ва ёки ойлик!..
Бирон-бир сўз қотайин, десам,
Одам уялгидай чиройлик...

Ҳикматилло АЙИМБЕТ

ТОШ

Бир иморат қурмоқ нияти
Бу устага эди муддао.
Юлдуз учиб... етиб фурсати
Улкан тошни келтирди илло.
Инграниди тош болға зарбидан,
Бужир бўлиб кетди бетлари,
Нима истар тоғ фарзандидан,
Пайрахадай учди этлари.

Зарб устига зарб оғир-оғир,
Тушунгандай бўлди, ниҳоят,
Қаҳ-қаҳ уриб ёрди у бағир —
Пойдевор бўлмоқ ҳам жасорат!

Олов пуркар тўрт ёққа
Саратоннинг офтоби,
...Мана қизлар булоққа
Етиб бориб тўхтади.

У ён-бу ён кўз солиб
(Бағри тўла—сирларга),
Пақирларга сув олиб
Тарқар пана — қирларга.

Чечаклардай ярқиллаб
Устларидан қуйишар...
Муздек сувда салқинлаб
Уй-уйига қайтишар.

...Ў, келгуси кўкламда,
Оққанида жилғалар,
Қушлар базми — айёмда,
Бунда тошади гуллар.

Шунда ўт бул қумлардан —
Танимассан бу ёқни...
Қизлар сочган сувлардан
Гул кўкарган сиёқли...

МАЗЛУМХОН СУЛУВИНИНГ САРОЙИГА БОРГАНДА

Беназир кўркини унутган бугун
Қадимий гўзаллик, қадимий чирой,
Деворлар, пештоқлар боқарлар
маҳзун,
Кузак боғларидай шип-шийдам сарой,

Қўш қабр дўппайиб турар ичинда
Ошиқ-маъшуқмикин!...— ўйга
ботдим жим.
Балки шоҳ, малика ётибди бунда,
Балки икки гадой, икки ёв балким!..

На тарих, на ғайб беради садо,
— Қўш қабр, ҳой, қўш қабр, сўйла-чи
бир зум,

Мен келдим йироқдан — асрлар аро,—
Кимсиз, сўзланг, ассалому алайкум!..

Сукунат... ва фақат даштлар эпкини...
Каптарлар... руҳларми!.. равоқда
лопдай...
Даъфатан потирлаб учади,
Мени
Сарой эгасига ўхшата олмай.

ЕЛҒИЗ ТЕРАК

Отангдан олтов бўлсанг-да
Ватанинга ёлғизсан.
(Мақол).

Келганмисиз қорақалпоғ юртига,
Яккам-дуккам ёлғиз терак тебранар.
Ой қалқиган тунлар қараб кўркига
Юрагим эмранар, кўнглим эмранар.

Тонг нурларин энг илгари қаршилар,
Шом шуъласи уни ўпиб ботади.
Саҳро сувларини шарбатдай шимар,—
Осон эмас, теран томир отади.

...Бир ўримга келар сочилган йўллар—
Сафардан қайтаман чақмоқ ургандай.
Шох ёзиб—рақс тушиб у кутиб олар,
«Ватанинга ёлғизсан», деб тургандай.

УЗБЕКИСТОН ФУТБОЛИ 80 ЁШДА

«ҚАЙРАҒОЧ» СОЯСИДАГИ ЎЙИНГОҲ

«УМРИМНИНГ ФАХРЛАНИШГА АРЗИРЛИК ДАҚИҚАЛАРИ ФУТБОЛ БИЛАН БОҒЛИҚ»,— ДЕЙДИ АБДУМАЛИК МАВЛОНОВ

УРУШНИНГ қонли жанггоҳларидан эсон-омон қайтиб келган А. Мавлонов дастлабки миллий футбол жамоаси таркибидаги маҳаллий миллатга мансуб иқтидорли йигитлардан эди. Қаттиққўл мураббий «Қалдирғоч»нинг меҳрига тушган ёш футболчи кейинчалик катта майдонларда жасорат кўрсатиб, Осиё республикалари ўртасида чемпионлик унвонини олди. У киши футбол байрами арафасида олов қалб ёшлигини эслаб, мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

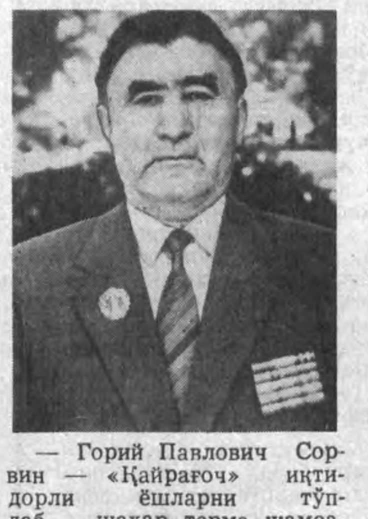

— Горий Павлович Сорвин — «Қайрағоч» иқтидорли ёшларни тўплаб, шаҳар терма жамоасини туздилар. 1938-40 йиллар бу таъқим Ўзбекистон терма жамоаси сифатида ўйингоҳларга туша бошлади. Уларнинг сафида Будигов, Арютюнов, Марҳамат Охунжонов, Принц асосий тўпурарлар бўлиб кўзга ташлана бошладилар.

Тошкентга дунёга таниқли футбол тарғиботчиси М. Бутузов келганини эшитиб қолдик. У киши илмий муассасалар билан алоқадор мансабдор ишга тайинланган эди. Футбол мусобақаларининг бирида Бутузовнинг меҳри менга тушиб қолди ва ўзи янги ташкил қилган Ўзбекистон терма жамоасига қабул қилди.

Кейинчалик, 1946 йил Усмон Юсупов миллий ўзбек футбол жамоасини тузиш ташаббуси билан чиқдилар. Шунда биз Сорвин иккаламиз Фарғона водийсидан иқтидорли йигитларни тўплаб келдик. Бухоро тарафдан ҳам анчагина талантли йигитлар сафимизга келиб қўшилди. Шу тариқа биринчи бор «Динамо» Ўзбекистон миллий ўзбеклар футбол терма жамоаси ўйингоҳларда чиройли ўйин кўрсата бошлади.

Мен Округ офицерлар уйи футбол жамоасининг аъзоси бўлиш билан бирга «Динамо» терма жамоаси бошлиғи ҳам эдим. Жамоа аъзолари Тошпўлатов, Тошмуҳаммедов, Ҳамишаев, Теша (фамилияси ёдимдан чиққан ўйинчиларнинг исмини айтиб ўтаман), Марҳамат Охунжонов, Маъруф, Ҳайдар, Поччахон Отахонов, Ҳасан, Ровқат Шариповдан иборат бўлиб, шуларнинг ичида биргина Ровқат татар эди. Сорвин, Долженков ва Федорченко мураббийлигидаги жамоамиз 1949 йилгача Осиё ва Қозоғистон республикаларининг ҳаммасини енгиб келди.

Ўша йиллари Қозоғистонда бўлиб ўтган учрашув бир умр эсимда сақланади. «Қайрағоч», (Сорвин) мураббийлигида майдонга тушган «Динамо»чилар Олмаотанинг энг кучли ҳисобланган жамоаси билан баҳслашиб, ҳеч кутилмаган натижа — 3:1. ҳисобида устун келганмиз. Ўрта Осиё зонасида мутлоқ чемпионликни қўлга киритган жамоамиз Берлин, Доден, Катц, Добровитцкий, Голенбаум, Зегр, Яконин, Ашот, Петросян ва бошқа футболчилардан тузилган эди.

У. Юсупов Москвага ишга тайинлангандан кейин ўзбек миллий жамоамизнинг бошига оғир кунлар тушди ва тарқаб кетди. Мен ҳам шу йиллари зобит бўлиб ҳарбий қисмларнинг бирига ёнландим. Аммо у ерда ҳам футболдан воз кеча олмадим.

Респубилакмизнинг мустақил бўлгани спортимизнинг гуркираб ривожланиши учун кенг имкониятлар очмоқда. Худо хоҳласа, яқин кунлар ичида миллий ўзбек футбол жамоаси ташкил топади, олам ўйингоҳларини ларзага солади. Биз ҳам бир умр мана шундай мустақилликни кутиб яшадик.

ЮТҚАЗИШДАН ҚЎРҚМАГАН—ЮТАДИ

Ёқуб ВАЛИШОЕВ

— Илгари Мустақиллик майдони ўрнида черков майдони бўларди. Тошкент командалари кўпроқ шу ерда ўйнашарди. 1920 йиллар эди. Бир куни акам билан шу ерга «тўп ўйнайдиган томоша»ни кўришга келдик. Ўйин роса қизиди. Кимдир тўпни роса қаттиқ тепди. Ёнимизга келиб тушган тўпни акам менга олиб берди. Чопонимга ўрадиму ура қочдим. Орқамга қарамасдан чопибман. У пайтда Бешёғочда яшардик. Маҳаллага етиб келганимда орқамга қарасам ҳеч ким кўринмади. Бекитиб қўйдим. Икки-уч кундан сўнг росмана тўп билан кўча чангитиб футбол ўйнай бошладик.

Ўша пайтлари чет эл командалари кучли бўлган.

Масалан, Оврупода немислар яхши ўйин кўрсата билганлар. Бир қанча кураги ерга тегмаган командаларни ҳам ютишган. 1930 йилларда Олмон спортчилари СССР бўйлаб сафарга чиқишди. Мамлакат терма жамоаси, Москва, Харков командалари билан бўлган ўйинларда ҳеч бўш келишгани йўқ. Ўша йили ана шу команда Тошкентга ҳам келди. Мутахассисларимизу футболчиларимиз уларга ютқазиб қўйиб, шарманда бўламиз деб чўчишганди. Ўшанда мен ўйинда кимдир ютади, кимдир мағлуб бўлади-да, деб командани майдонга бошлаган эдим. Кучсизмиз деб қаттиқ ҳаракат қилибмиз. Пировардида Олмон футболчиларини қандай қилиб доғда қолдирганимизга ўзимиз ҳам ҳайрон эдик. Немис футболчиларининг капитани Лор «Командангизнинг имкониятлари ҳақида бизга ёлғон маълумот беришган экан» деганди.

Т. ИСМАТОВ.

ТАРИХ ҲАҚИҚАТИНИ АЙТИШ ЗАҲМАТИ—ШАРАФ

Истеъдодли олим, Тошкент давлат университетининг профессори Бегали Қосимов XX аср боши ва 20-йиллар адабиётининг заҳматкаш тадқиқотчиси миллатимиз маърифати ва маънавиятига салмоқли ҳисса қўшган фан арбобларидан.

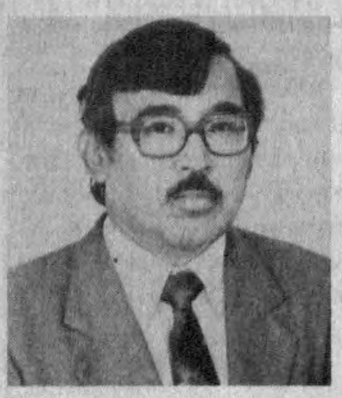

Бегали Қосимов — халқнинг дардини ўз дарди деб биладиган, тарих ҳақиқатини айтиб, уни келажакка хизмат қилдиришга бел боғлаган атоқли ва ардоқли олимларимиздан бири. У олимлик билан мунаққидликни ажабтовур уйғунлаштиролган киши: бир ёқда адабиёт тарихини чуқур таҳлил этувчи салмоқдор китоблар, иккинчи ёқда эса қатор адабий-танқидий мақолалар, адабий жараённи кузатган, долзарб масалалардан баҳс этувчи мақол, чиқишлар... Бегалининг ҳар бир китоби ва ҳатто ҳар бир жиддий мақоласи ҳам янги қарашлар, дадил фикр-мулоҳаза, концепцияларни кўтариб чиқиши билан жамоатчилик диққатини тортади, тафаккуримиз бир қадам олға силжишига кўмаклашади.

Бегалининг яна бир хислатини таъкидламоқчиман: у ўзбек адабиётини Аҳмад Яссавий, Юсуф Хос Ҳожиблардан тортиб, то ҳозирги авлодигача яхлит, бир бутун деб билади ва ана шу минг йиллик адабиётни бирдай ўрганиб, ўз қарашларини баён этади. Унинг тадқиқотларини ўқиб, маърузаларини тинглар экансиз, Хоразмий ва С. Саройи, Лутфий ва Навоий, Бобур ва Машраб, Огаҳий ва Юсуф Сарёмий ижоди хусусида, уларнинг ҳали ўрганилмаган асарлари ҳақида янги, тоза фикрларидан баҳраманд бўласиз.

Айни ана шу фазилат Б. Қосимовга XX аср бошларидаги адабиётни пухта ва батафсил тадқиқ этиш имкониятини берган. Чунки бу давр ҳар жиҳатдан мураккаб бўлиб, ғоя, тафаккур, адабий-эстетик қарашлар, анъаналар йўналишида, кураш ва янгиланишларга тўла руҳ ва жисмларда, тушунча ва қалбларда инқилоб ясаган эди. Б. Қосимов аввал М. Шермуҳамедов, А. Авлоний, Сидқий — Шавкат, Сиддиқий-Ажзий каби шоирлар ижодига бағишланган алоҳида-алоҳида рисола ва мақолаларида. сўнгра «Излай-излай топганим», «Салом, келажак» номли монографияларида бу давр адабий муҳитини ўрганиб, шуни исботладики, миллий уйғониш, инқилобий мавзу айрим якка олинган адиблар ижодига хос бўлмай (чунончи, инқилобий мавзу ҳақида гапирилганда фақат Ҳамза ижоди назарда тутиларди), балки бутун бир авлод шоир-ёзувчилар меросининг моҳиятини белгилайди.

Олим ҳали мероси ўрганилмаган қатор шоир-ёзувчиларнинг асарларини излаб топиб нашр эттирди, адабиёт тарихини ноёб обидалар ҳисобига бойитди, тўлдирди. Бу — бир жиҳат. Шу билан бир қаторда, муҳими, у ушбу давр адабиётига янгича ёндошиб, янги концепцияларни илгари сурди. Олим 1905 — 1917 йиллар адабиётини яхлит «инқилобий давр» адабиёти дер экан, фақат Октябрь инқилобини назарда тутмайди. Балки Русия истибдодига қарши миллий-озодлик ҳаракати, миллий маданият ва маърифат учун олиб борилган курашни ҳам инқилобий кураш сифатида баҳолайди. Жадидчилик ва маърифатпарварлик миллий давлатчилик ғояси, миллий ўз-ўзини таниш ғояси билан қўшилиб кетган: тарихда биринчи марта миллий ваҳдат, миллат сифатида уюшиб, бирлашишга даъват янграган эди. Профессор Бегали Қосимов бу жараённи Умум Шарқ Уйғониши саҳнасидан олиб текширади. Бошқача айтганда, Туркистондаги миллий-озодлик ҳаракати, миллий ўз-ўзини таниш Озарбойжон, Эрон, Туркия миллий озодлик ҳаракатларининг бир бўлагидир, айримлар айтганидай, фақат Русия инқилобининг таъсири натижаси эмас, деб уқтиради у. Шунга мувофиқ жадидчилик ҳаракати ва жадид маърифатпарвар адабиётига турк, татар, озарбайжон адабиётининг баракали таъсири бўлганини кўпгина адабий асарлар таҳлили орқали исботлаб берган.

Олтмишинчи йилларнинг ўрталарида етишиб чиққан Б. Қосимов тарихга, адабиётга янгича нигоҳ билан қараб, ҳақиқатни имкон доирасида халққа етказишга интилиб келган олимлар қаторига киради. Аммо қайта қуриш замони бошланиб, Ватанимиз озод, мустақил бўлгач, миллий қадриятларимизни жону дилидан севиб ўрганиб келган ҳалол ва жўшқин қалбли олимнинг юрагида қайнаб турган фикр ва ижод булоқларининг кўзи очилди. У қатор муҳим тадқиқотларни эълон қилдирди. Жумладан, Бегалининг жадидлар ҳаракати ҳақидаги туркум мақолалари, И. Гаспиринский, В. Закий, М. Қори, А. Фитрат, М. Беҳбудий ижодига бағишланган ишлари алоҳида тақдирланишга сазовор. Б. Қосимов ҳам зукко тадқиқотчи ва ҳам билимдон, заҳматкаш ношир-матншуносдир. У ўзи тадқиқ этган шоирлар ижодининг қарийб ҳаммасини эски ёзувдан ҳозирги ёзувга кўчириб нашр эттирди. Шу билан бирга, олим халқимизнинг жонкуяр фарзандлари ижодини тарғиб этиш, уларнинг номларини абадийлаштириш ишларига ҳам фаол иштирок этмоқда. Унинг ташаббуси иштироки билан Сидқий Хондайлиқий, Сўфизода, Авлоний, Сиддиқий-Ажзий юбилейлари ўтказилди. «Излай-излай топганим», «Са-
Хуллас, ватаним, халқим деб ижод қилган ҳар бир зиёли, ҳар бир шоир, ёзувчи профессор Бегали Қосимов учун мўътабар ва азиз. Уларнинг ҳар бир мисра шеъри, ҳар бир ҳикмати, маъноли гапи, борингки ҳаёт тарзи, кураши бизга сабоқ ва ибрат. Олим аср бошидаги адабиётни ана шундай деб тушунади ва тушунтиради. Дарҳақиқат, ҳозирги кунларимизда долзарб бўлган кўп масалалар, ғоя ва қарашлар «инқилобий йиллар»даги ғоя ва қарашларга уйғун. Буни Б. Қосимовнинг фикр-ўйи, қарашлари ҳам исботлаб турибди. Бу камтарин, тиниб-тинчимас, асил миллий олимни эллик йиллик тўйи билан табриклаб, унга яна кўпдан кўп йиллар баракали умр ва ёлқинли ижод онлари насиб этишини хоҳлаймиз.

Нажмиддин КОМИЛОВ.

Қизлар табассуми...

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ТАШВИШЛИ МАКТУБ

ЎЗИНГГА ЭҲТИЁТ БЎЛ...

Шароф Рашидов туманидаги Бахмалликлар қишлоғида 150 дан ортиқ оила истиқомат қилади. 1989 йил қишлоққа табиий газ келтирилди. Албатта, одамлар бундан хурсанд бўлишди. Эни улар ўчоққа тезак ёқиб, чой қайнатишу овқат пиширишдан қутилишганди-да. Бироқ хонадонларга иситиш системалари ўрнатилмади. Натижада баъзи «ишбилармон»лар тайёр газдан усталик билан фойдалана бошладилар. Улар мослаштирилмаган печкаларнинг ичига қўлбола трубалар ўрната бошлашди. Бу ўзларининг ҳаётлари учун жуда ҳавфли эканлигини сираям ўйлашмасди, борига шукр қилишарди. Шу ҳам қўлидан келмаганлар қиш бўйи газ плиталарини тинимсиз ёқиб қўядиган бўлдилар. Бунинг фожиали натижаларга олиб келиши ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмайди. Масаланинг яна бир хатарли томони шундаки, ёқиб қўйилган газнинг олови тунда ўчиб қолмаслигига ким кафолат бера олади?

Яқинда бир ҳамқишлоғим билан суҳбатлашиб қолдим.

— Бу хавфли-ку — десам, у киши:

— Э, сизлар шукр қилишни билмайсизлар. Шунгаям зўрға эришдик, яна хархаша қилиб ётсак, ношукрчилик бўлади,— деди.

Мен бу гапларни шунчаки келтирганим йўқ. Ачинарлиси, оғирнинг устидан, енгилнинг остидан юрадиган айрим «уддабурон» кимсалар иситиш системаларини ўрнатиб олишган, лекин умри далада ўтувчи одамлар борига шукр қилиб юрибди.

Қиличини қайраб қиш келяпти. Ҳамқишлоқларим яна эски одатларини ишга солиб, уйларини иситишади. Ишқилиб, бахтсиз ҳодисадан худонинг ўзи асрасин.

Фарҳод УРОЛОВ.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Садаҳрор ҒУЛОМОВ.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 23.20. № Г— 527 Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.